

DE HEILIGE STOEL

Boodschap
van Zijne Heiligheid
Franciscus
voor de 56ste Wereldvrede dag

1 januari 2023

Niemand kan zich alleen redden.

Opnieuw vertrekken vanaf Covid-19 om samen paden van vrede aan te leggen

“Het heeft geen zin, broeders, u te schrijven over tijd en uur. Gij weet zelf heel goed, dat de dag des Heren komt als een dief in de nacht” (Eerste Brief van de heilige Paulus aan de Thessalonicenzen 5, 1-2).

1. Met deze woorden nodigde de apostel Paulus de gemeente van Thessalonica uit om te blijven volharden in de verwachting van de ontmoeting met de Heer, met beide voeten en het hart stevig op de grond, in staat tot een blik met aandacht voor de werkelijkheid en de wederwaardigheden van de geschiedenis. Ook als de gebeurtenissen van ons bestaan zo tragisch lijken en wij ons gedreven voelen in de donkere en moeilijke tunnel van ongerechtigheid en lijden, zijn wij daarom geroepen een hart te hebben dat open blijft staan voor de hoop, vertrouwend op God die zich present stelt, ons met tederheid begeleidt, ons bij inspanning ondersteunt en vooral onze weg richting geeft. Daarom spoort de heilige Paulus de gemeente voortdurend aan om waakzaam te zijn en het goede, de gerechtigheid en de waarheid te zoeken: “Laten wij dan ook niet slapen als de anderen, maar waken en nuchter zijn” (6). Het is een uitnodiging om wakker te blijven, ons niet op te sluiten in de angst, het verdriet of de berusting, niet te wijken voor de verstrooiing, de moed niet te verliezen, maar integendeel als wachtposten in staat te zijn te waken en het eerste licht van de dageraad waar te nemen, vooral in de donkerste uren.

2. Covid-19 heeft ons in het diepst van de nacht doen storten, heeft ons gewone leven gedestabiliseerd, onze plannen en gewoonten ondersteboven gezet, de schijnbare rust, ook van de meest bevoorrechte maatschappijen, op zijn kop gezet, desoriëntatie en lijden voorgebracht en de dood van zovelen van onze broeders en zusters veroorzaakt.

Een maalstroom van onvoorziene uitdagingen in gedreven en in een situatie die zelfs niet vanuit wetenschappelijk standpunt geheel duidelijk was, heeft de wereld van de gezondheidszorg zich gemobiliseerd om het verdriet van zeer velen te lenigen en om

dit te verhelpen, alsook de politieke autoriteiten, die aanzienlijke maatregelen hebben moeten nemen in termen van organisatie en aanpak van de noodsituatie.

Samen met de lichamelijke verschijnselen heeft Covid-19 ook met gevolgen op de lange termijn een algemeen onbehagen teweeggebracht dat zich in het hart van zeer veel mensen en families heeft geconcentreerd met niet te verwaarlozen aspecten, die door lange periodes van isolement en verschillende beperkingen van de vrijheid nog gevoed werden.

Bovendien mogen wij niet vergeten hoe de pandemie enkele open zenuwen van de maatschappelijke en economische orde heeft geraakt en tegenstellingen en ongelijkheden naar voren heeft doen komen. Zij heeft de zekerheid van werk van zeer velen bedreigd en de steeds meer in onze maatschappijen verbreide eenzaamheid verergerd, vooral die van de zwaksten en de armsten. Denken wij bijvoorbeeld aan de miljoenen informele werknemers in veel delen van de wereld, die zonder werk zijn geraakt en zonder enige ondersteuning gedurende heel de periode van de lockdown.

Zelden maken individuen en de maatschappij vooruitgang in situaties die een dergelijk gevoel van nederlaag en bitterheid voortbrengen: het verzwakt immers de inspanningen voor de vrede en veroorzaakt maatschappelijke conflicten, frustraties en allerlei vormen van geweld. In deze zin lijkt het dat de pandemie ook de meest vredelievende zones van onze wereld in beroering heeft gebracht en daarbij talloze zwakheden naar boven heeft doen komen.

3. Na drie jaar is het uur gekomen de tijd te nemen om ons vragen te stellen, te leren, te groeien en ons als individuen en maatschappijen te laten veranderen; een bevoorrechte tijd om zich voor te bereiden op de "dag van de Heer". Ik heb reeds de gelegenheid gehad vaker te herhalen dat men nooit hetzelfde uit ogenblikken van crisis tevoorschijn komt: men komt er of beter of slechter uit tevoorschijn. Wij worden vandaag opgeroepen om ons af te vragen: wat hebben wij geleerd van deze situatie van een pandemie? Welke nieuwe wegen zullen wij moeten ondernemen om de ketenen van onze oude gewoonten achter ons te laten, om beter voorbereid te zijn, om nieuwe dingen te wagen? Welke tekenen van leven en hoop kunnen wij benutten om verder te gaan en te trachten onze wereld beter te maken?

Zeker, nu wij de broosheid die de menselijke realiteit en ons bestaan kenmerkt, aan den lijve hebben ondervonden, kunnen wij zeggen dat de grootste les die Covid-19 ons als erfenis achterlaat, is het bewustzijn dat wij allen elkaar nodig hebben, dat ons grootste schat, ook al is het zwak, de menselijke broederschap is, die gebaseerd is op een gemeenschappelijk goddelijk kinschap, en dat niemand zich alleen kan redden. Het is dus dringend noodzakelijk samen opnieuw de universele waarden te zoeken en te bevorderen, die de weg van deze menselijke broederschap aangeven. Wij hebben ook geleerd dat het vertrouwen in de vooruitgang, in de technologie en de gevolgen van de globalisering niet alleen buitensporig is geweest, maar veranderd is in een individualistische en afgodische vergiftiging en zo de gewenste garantie van gerechtigheid, eensgezindheid en vrede op het spel heeft gezet. In onze snel snel levende wereld voeden de wijdverbreide problemen van onevenwichtigheid, ongerechtigheid en marginalisering onbehagen en conflicten en brengen geweld en ook oorlog voort.

Terwijl enerzijds de pandemie dit alles naar boven heeft doen komen, hebben wij anderzijds ook positieve ontdekkingen kunnen doen: een heilzame terugkeer tot nederigheid, een bijstellen van bepaalde consumistische eisen; een hernieuwd gevoel van solidariteit dat ons aanmoedigt om buiten ons egoïsme te treden om ons open te stellen voor het lijden van anderen en hun behoeften; alsook een, in sommige gevallen werkelijk heldhaftige, inzet van zoveel mensen die zich hebben opgeofferd om ervoor te zorgen dat allen zo goed mogelijk het drama van de noodsituatie te boven konden komen.

Uit deze ervaring is het bewustzijn ontstaan dat allen, volken en naties, opnieuw het woord “samen” in het middelpunt te plaatsen. Het is immers samen, in broederschap en solidariteit dat wij de vrede opbouwen, de gerechtigheid waarborgen, de smartelijkste gebeurtenissen overwinnen. De meest doeltreffende antwoorden op de pandemie zijn inderdaad die geweest welke maatschappelijke groeperingen, publieke en private instellingen, internationale organisaties verenigd hebben gezien om een antwoord te geven op de uitdaging met terzijdelating van bijzondere belangen. Alleen een vrede die voortkomt uit broederlijke en belangeloze liefde, kan ons helpen persoonlijke, maatschappelijke en wereldwijde problemen te overwinnen.

4. Tegelijkertijd is op het ogenblik dat wij durfden hopen dat het ergste van de nacht van de Covid-19-pandemie was overwonnen, een nieuwe verschrikkelijke ramp over de mensheid is gekomen. Wij hebben het opkomen van een andere gesel meegemaakt: nog een oorlog, gedeeltelijk te vergelijken met Covid-19, maar toch geleid door schuldige menselijke keuzes. De oorlog in Oekraïne oogst onschuldige slachtoffers en verspreidt onzekerheid, niet alleen voor wie er direct door wordt getroffen, maar wijd verspreid en zonder onderscheid voor allen, ook voor al degenen die op duizenden kilometers afstand van de zijdelingse gevolgen ervan te lijden hebben - men hoeft alleen maar te denken aan de problemen met de leveringen van graan en de brandstofprijzen.

Zeker, dit is niet het tijdperk na Covid-19 waarop wij hoopten of dat wij verwachtten. Deze oorlog is immers samen met al de andere over de wereld verspreide conflicten een nederlaag voor de hele mensheid en niet alleen voor de direct betrokken partijen. Terwijl men voor Covid-19 een vaccin heeft gevonden, zijn er voor oorlog nog geen adequate oplossingen gevonden. Het virus van de oorlog is zeker moeilijker te verslaan dan die welke het menselijke organisme treffen, omdat het niet van buiten komt, maar uit het binnenste van het door de zonde verdorven menselijk hart (vgl. het evangelie van Marcus, 7, 17-23).

5. Wat wordt er dus van ons gevraagd om te doen? Vóór alles ons hart te laten veranderen door de uiterste noodsituatie die wij hebben beleefd, dat wil zeggen het mogelijk te maken dat God door dit historische ogenblik onze gebruikelijke criteria bij het beoordelen van de wereld en de werkelijkheid verandert. Wij mogen niet alleen maar denken aan het bewaren van ruimte voor onze persoonlijke of nationale belangen, maar wij moeten eraan denken in het licht van het gemeenschappelijke welzijn, met gemeenschapszin, of met een “wij” dat openstaat voor universele broederschap. Wij mogen niet alleen streven naar de bescherming van onszelf, maar het uur is gekomen om ons allemaal in te zetten voor de genezing van onze maatschappij en onze planeet door de fundamenten te scheppen voor een

rechtvaardigere en vreedzamere wereld die zich serieus inzet voor het zoeken naar een welzijn dat werkelijk gemeenschappelijk is.

Om dat te doen en beter te leven na de noodsituatie van Covid-19 mag men een fundamenteel gegeven niet negeren: de zoveel morele, maatschappelijke, politieke en economische crises die wij beleven, zijn alle met elkaar verbonden, en wat wij als afzonderlijke problemen zien, zijn in werkelijkheid elkaars oorzaak of gevolg. En wij zijn dus geroepen om met verantwoordelijkheid en medeleven het hoofd te bieden aan de uitdagingen van onze wereld. Wij moeten terugkeren naar het thema van het waarborgen van een publieke gezondheidszorg voor allen; acties voor de vrede bevorderen om een einde te maken aan de conflicten en de oorlogen die slachtoffers en armoede blijven voortbrengen; op een op elkaar afgestemde wijze de zorg op ons nemen voor het gemeenschappelijke huis en duidelijke en doeltreffende maatregelen verwezenlijken om de verandering van het klimaat het hoofd te bieden; het virus van de ongelijkheid bestrijden en voedsel en een voor allen waardig werk waarborgen en al degenen ondersteunen die zelfs geen minimumloon hebben en in grote moeilijkheden verkeren. Het schandaal van hongerende volken doet ons pijn. Wij moeten met een adequate politiek het opnemen en de integratie ontwikkelen, in het bijzonder ten opzichte van de migranten en van hen die in onze maatschappijen leven als uitgestotenen leven. Alleen door ons in deze situaties met een altruïstisch, door de oneindige en barmhartige liefde van God geïnspireerd verlangen in te zetten zullen wij een nieuwe wereld kunnen opbouwen en bijdragen aan de opbouw van het Rijk God.

Bij het met u delen van deze overwegingen wens ik dat wij in het nieuwe jaar samen op weg zijn, al wat de geschiedenis ons kan leren, koesterend. Ik doe de staatshoofden en regeringsleiders, de verantwoordelijken van de internationale organisaties, de hoofden van de verschillende godsdiensten mijn beste wensen toekomen. Alle mannen en vrouwen van goede wil wens ik toe dat zij dag voor dag, als bewerkers van de vrede, bouwen aan een goed jaar! Moge de onbevleete Maria, Moeder van Jezus en Koningin van de vrede, voor ons en heel de wereld ten beste spreken.

Vanuit het Vaticaan, 8 december 2022

Franciscus

WERKVERTALING, 23 december 2023